

Dat er zich op Nederlandse bodem een vliegertraditie begint af te tekenen dat zal velen duidelijk zijn, maar wanneer tijds-aanduidingen belangrijk worden, dan verdwijnt deze traditie vaak achter een dichte mistsluier. Eén ding staat vast, de MALEIER heeft zich door de tijden heen als een onmiskenbaar triomfator doen gelden. In al zijn varianten van klassiek model tot hedendaags plastic folie bedrukt vodge blijft hij als de best vertegenwoordigde voorkomen op ieder vliegerfeest.

Dat deze Maleier zo favoriet was en nog steeds is, heeft verschillende oorzaken. Het model is eenvoudig en goedkoop. Dit laatste is juist zo belangrijk, omdat tijdens en tussen de beide wereldoorlogen materialen schaars en duur waren. Tussen 1940 - 1946 werden op grote schaal door jongens van stukken oude krant en een paar wilgentakjes vliegers gemaakt. Het model was de vertrouwde diamant, maar niet groter dan zo'n dertig centimeter (de staander). Overigens werd deze net als de dwarsligger, door het krantje gevlochten! Het grootste probleem vormde (dat hebben we eerder gezien in "Waar zijn Djakarta's fidalgo's") je raadt het al, het touw. Diverse vreemd samengestelde draden zullen er, zeker tijdens de oorlog, het luchtruim hebben gekozen. Stukken oude veter, sisal van de boer, postpakjestouw, vissersgaren of een uitgerafeld wollen hemdje in ruil voor een mooie kiezel of het zuigen op een toverbal. Niet altijd waren de tijden zo bar, wanneer diamanten opgebouwd werden van stevige latten en speciaal papier - je weet wel dat knisperende en half doorzichtige vliegerpapier - werden de mogelijkheden groter. Langs de draad werd "getelephoneerd" of boodschappen verstuurd, d.w.z. stukken papier met een gleuf en een gat in het midden langs de vliegerlijn omhoog gezogen. Wat mij wel verbaasde was dat er met deze vliegers truukjes werden uitgehaald die je vandaag de dag niet meer ziet. Het was toen gebruikelijk om aan de achterzijde van de diamant een draad langs de dwarsligger te bevestigen. De vlieger kon niet opgerold worden en op de plaats van bestemming werd de dwarsligger gebogen door een stokje tussen kruispunt en het bewuste touw te plaatsen. Daar is niets vreemds aan zul je denken, maar wat te denken van het volgende?

Deze spandraad werd wanneer een vlieger over goede eigenschappen beschikte over de kop getrokken of opnieuw bevestigd, maar dan aan de voorkant dus. Eveneens werd het stokje weer tussen draad en kruispunt geplaatst en opnieuw steeg de vlieger! Eigenlijk een soort voorloper van de hedendaagse sleevlieger. Vliegers met een grote overeenkomst zijn afkomstig uit: India, Korea, Indonesië, Japan en Thailand. Hier in Europa gemuteerd tot: de Eddy, de Franse en Engelse peerkop, Maleier varianten en de diamant. Al deze vliegers kenmerken zich door dat zij bestaan uit een staander en een dwarsligger, al of niet gebogen in de lengterichting of diepte, voorzien van een puntje of een staart. Deze vlieger werd zo populair dat de diamant een synoniem werd voor vlieger. Na de wereldoorlog II, begon de wederopbouw. Ook toen werd er wat afgevliegd. In Waddinxveen (ZH) werden er tussen de vele houtverwerkende bedrijven vliegerwedstrijden georganiseerd. Vliegers van meer dan 10 meter waren geen zeldzaamheid. (Zie omslag). Kenmerkend was dat deze grote modellen alle waren afgeleid van de diamant. De kleinere modellen waren wat spelser. Zo kon je op die feesten vliegers aantreffen in de vorm van boeren, boerinnen en volle en halve manen (of waren het volvette kazen), schepen of huishoudelijke voorwerpen. Doordat de vliegers in die tijd minder stabiel waren dan tegenwoordig ontstonden er in de lucht gigantische knopen, iedereen rende door elkaar (men liet in die tijd een vlieger hardlopend op, ook bij krachtige wind) en het feest eindigde wanneer niemand meer wist waar zijn vlieger was.

Hans

tip

Koop een Chinees rolgordijn (in verschillende maten voor 10 à 20 gulden verkrijgbaar), knip de scheringdraadjes los en je hebt enige honderden dunne bamboe staafjes, prima voor kleine vliegers, ook voor vechtvliegers.

Harm